

Samenvattingen van de voordrachten van 25 juni 2022

1) Ronny Van Pellecom: De Mariout-spoorweg in Egypte

Egypte is zeer vroeg begonnen met het aanleggen van spoorlijnen. Aanvankelijk waren er drie soorten: de staatsspoorwegen, de concessies gegeven voor private spoorlijnen, en speciale lijnen voor de koninklijke familie.

De bouw van de Mariout lijn start in 1857 onder het regime van de Khedive Said Pasha om zijn paleis in Gabbari te verbinden met het paleis in de Mariout. Heel de tijd blijft de spoorlijn verboden voor het publiek, tot Abbas Hilmi, die troonopvolger werd, in 1892 besluit om de spoorlijn uit te breiden en toe te laten voor het publiek.

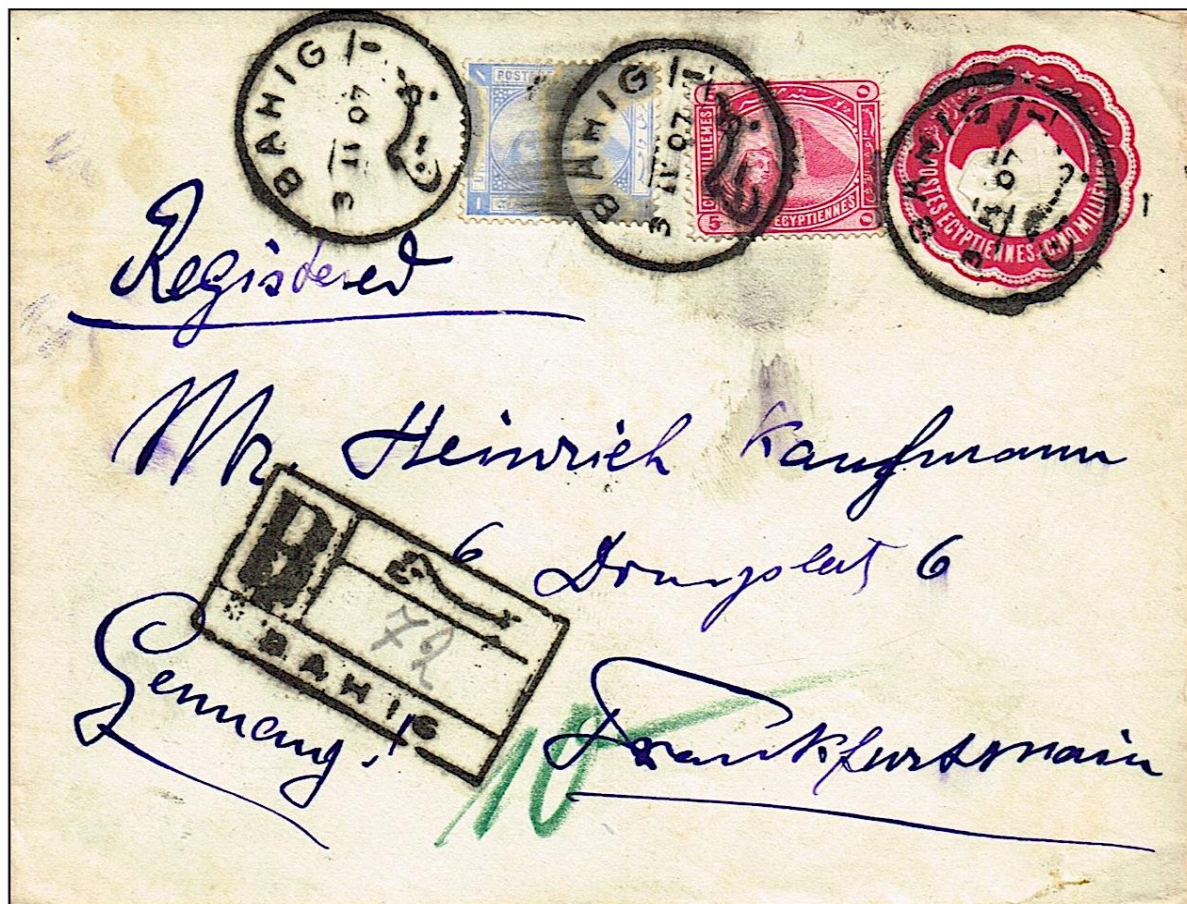
Het spoor wordt in 1902 geopend voor het publiek, maar de ambitie van Abbas Hilmi is om de lijn verder uit te breiden naar het westen, langs de Afrikaanse kust, tot Mersa Matrouh, met een aansluiting naar de oase van Siwa.

De lijn werd progressief verlengd, en bij het begin van de eerste wereldoorlog ging ze al tot in Dabaa. In de verschillende stations werden postkantoren geopend. Sommige waren volwaardige postkantoren, in andere was het enkel mogelijk voor de lokale inwoners om briefwisseling te ontvangen of te versturen via de stationschef.

Ronny toont ons talrijke brieven en poststukken van de kantoren op de Mariout-lijn. Meestal zijn het zeer zeldzame items, behalve van het station van Bahig, als gevolg van de nabijgelegen archeologische opgravingen van het klooster van Abu Mina, die gestart waren in 1908, en die veel toeristen lokten.

Postkaart van Sidi-Abd-el-Rahman van 1910

Brief van Bahig van 1907

2) Lars Jørgensen: De één penny-zegel van de Zuidafrikaanse Republiek, met de opdruk “V.R. Transvaal” van 1879

Lars presenteert een bijzonder grondige analyse over de één penny-zegel van de Zuidafrikaanse Republiek, met de opdruk “V.R. Transvaal” van 1879.

De zegel zonder opdruk werd in 1870 uitgegeven door de Zuidafrikaanse Republiek. In de komende zeven jaren werd deze zegel gedrukt door vier verschillende firma's.

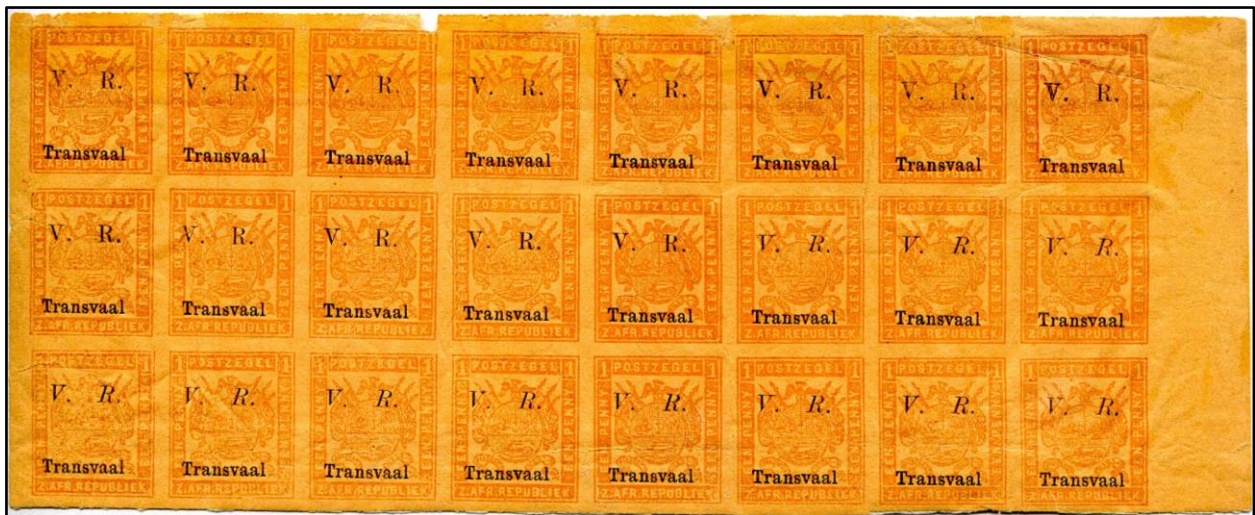
In 1877 kwam de Zuidafrikaanse Republiek in handen van de Britten, en ze overdrukten de bestaande zegels met “**V.R. Transvaal**” (V.R. = Victoria Regina). De opdruk evolueerde snel:

- Eerst TRANSVAAL in hoofdletters.
- Na drie maanden: gebruik van zegels op blauw gekleurd papier (aanvankelijk waren dat fiscale zegels), en Transvaal niet meer in hoofdletters.
- Vanaf december 1877 gebruik van zegels op oranje papier.

Lars geeft uitleg over het ontstaan van alle varianten die we tegenkomen in deze opdrukken, zoals verschillende afstanden tussen de V en de R, en V.R. in italiek.

Speciale aandacht gaat naar de opdrukken van 1879, die typische kenmerken vertonen, zoals een ander lettertype voor de laatste a in het woord Transvaal, een kleinere letter T, een spatie tussen de a en de n, enz.

Al deze verschillen worden zeer mooi geïllustreerd, met de nodige uitleg erbij.

Samengaan van het Romeins lettertype en het italiaan lettertype op hetzelfde vel van 1878

Kleine hoofdletter T (1879)

V.R. in kleiner formaat en dichter bij elkaar (1879)

3) Marc Symens: De Belgische zegels met opdruk CHINE

Marc heeft geprobeerd met alle verspreide informatie in verband met de CHINE-opdrukken op Belgische zegels in de filatelistische literatuur en in veilingscatalogi een deskundig overzicht te brengen.

Hoewel men niet kan achterhalen hoeveel postzegels een opdruk kregen, probeert hij daar iets zinvol over te vertellen. Hij heeft geprobeerd een inventaris op te maken van alle door filatelisten bewaard gebleven zegels.

Hij probeert tevens een antwoord te geven over wat echt is en wat vals.

In de filatelistische tijdschriften van 1908 en 1909 werden ze aangekondigd en besproken, doch de berichtgeving bevatte veel tegenstrijdige informatie. Wat zeker is, is dat de zegels uiteindelijk nooit in China mochten gebruikt worden en het hele project in 1908 stopgezet moest worden. Ze verdienen hun plaats in de catalogi van de Belgische proeven als ESSAIS of TIMBRES NON ÉMIS.

Er bestaan drie types van opdrukken:

- Type 1: CHINE 9mm breed, schreefloze letters, geen waarde-aanduiding in cents
- Type 2: CHINE 11mm breed, fijne schreefletters, normale spatie voor 'cents'
- Type 3: CHINE 10mm breed, vette schreefletters, tamelijk grote spatie voor 'cents'

De opdrukken type 1, zonder waarde-aanduiding in cents, kunnen gewoon als proeven beschouwd worden die niet geschikt waren om later gebruikt te worden.

De opdrukken type 2 en type 3 daarentegen, met waarde-aanduiding in cents, voldeden daarvoor normaliter zeker wel.

Type 1

Type 2

Type 3

Ter vergelijking toont Marc ons zegels van Indochina met proefopdruk LONGTCHEOU die de Fransen in 1903 in het Frans (Indochinees) kantoor in Lungchow, helemaal in het zuiden van China, wilden gebruiken. Ook toen kregen de Fransen geen toestemming van de Chinese overheid om deze zegels te gebruiken. Er zijn slechts enkele zegels met proefopdruk LONGTCHEOU bewaard gebleven. Ongetwijfeld zullen er veel vervalsingen bestaan.

Van de Belgische zegels met de opdruk CHINE met nieuwe waarde-aanduiding weten we niet in welke oplage ze werden gedrukt. In 1907 of begin 1908 werden er postzegels met opdruk type 1 gemaakt, mogelijk ook reeds postzegels met type 2 en type 3. In juni 1908 verwittigde de Chinese overheid de Belgische overheid dat dit project moest stopgezet worden. Eind juli–begin augustus 1908 duiken in België ook de postzegels op met opdruk CHINE type 2 en type 3. Mogelijks belandden er ook zegels al dan niet met 'SPECIMEN' of 'Specimen' (zonder accent) bij filatelisten (met de nodige relaties in hogere kringen) in België. Na de info over de stopzetting van het project, zouden er postzegels bij de Belgen in China terecht gekomen zijn.

Baron Raoul de Vinck de Winnezele vermeldt in zijn boek LES ESSAIS DES TIMBRES DE BELGIQUE, verschenen in 1922, de op dat moment gekende zegels met handopdruk 'SPECIMEN' of 'Specimen', gebaseerd op de verzameling van baron Georges Caroly.

Willy Grubben brengt in 1933 een verbeterde en aangevulde proevencatalogus uit: CATALOGUE ILLUSTRÉ DES ESSAIS DES TIMBRES DE BELGIQUE ET CONGO BELGE. H. Raassens brengt in 1983 een herdruk uit met de vermelding dat er ook zegels bestaan zonder de ‘Specimen’ handstempel. In 2009 brengt Jacques Stes zijn boek 1849-1949 ESSAIS DE BELGIQUE uit, met afbeeldingen en een overzicht van de dan gekende zegels met opdruk CHINE. Hij vermeldt eveneens een zegel zonder ‘Specimen’, een ‘CHINE 4 CENTS’ op 10c. type 3, verkocht in 1991 in een veiling van Soeteman, uit de proevenverzameling van Herman Goossens.

Speciaal is dat de type 2 en type 3 opdrukken blijkbaar samen gedrukt werden, daar men ze op verticale paartjes terugvinden. Dit werd al vermeld in de catalogus van baron Raoul de Vinck de Winnezele. In 1953 vermeldt ook Harry Green in ‘Belgian offices in China’ dat er een aantal verticale paartjes aanwezig waren in het Postmuseum in Brussel. Vijf paartjes werden door het Postmuseum getoond in 1993 op de postzegeltentoonstelling ‘Flemalex-93’. Deze 5 paartjes (allen met handstempel ‘Specimen’) werden in 2018 door het Postmuseum verkocht via Williame in Brussel.

Paar van type 2 + type 3

Patrick Maselis toont ons in zijn boek uitgegeven in 2005 ‘Van de Azoren tot de Zuidpool’ alle mogelijke verschillende waarden, voor zover ze bij de postzegelverzamelaars gekend zijn. Dit zijn 6 zegels type 1, 9 zegels type 2 en 7 zegels type 3. Een verticaal paartje zegels zonder ‘Specimen’ werd in 1972 in een veiling van Stanley Gibbons verkocht. Momenteel kennen we alles tezamen reeds 19 zegels zonder ‘Specimen’.

De zes gekende zegels van het type I (P. Maselis)

Op basis van een paar tijdsdocumenten kunnen we niet met zekerheid opmaken of er midden augustus toch effectief postzegels in Tientsin zijn toegekomen (en weer teruggezonden) of niet. We zullen altijd met vraagtekens blijven zitten.

4) Mark Bottu: La Poste aux Lettres et les Marques postales, een minder bekend boek van L. Herlant

Wie was Lucien Herlant?

Lucien Herlant, geboren op 2 juni 1903 en overleden op 21 mei 1981, kolonel bij de Rijkswacht, was één van de verdienstelijke filatelisten die we gekend hebben.

Hij was een stichtend lid in 1966 en erevoorzitter in 1975 van de ABA.

Hij was ook voorzitter van de Société Royale Gantoise de Timbrologie (gesticht op 20 december 1891) van 1961 tot 1981, heden afgekort in S.R.G.T. – Lucien Herlant.

Naast internationaal jurylid was hij corresponderend lid van de Académie de Philatélie de Paris (1944) en ook corresponderend lid van verenigingen “Stempelstudie en Postgeschiedenis” in Duitsland, Oostenrijk, Nederland en Zwitserland.

Enkele van zijn onderscheidingen: Nationale Literatuurprijs P. de Smeth in 1953, SAVO-plakette in 1953, Costerus medaille in 1979, ...

Publicaties:

Naast verscheidene artikels in binnen- en buitenland is hij vooral gekend voor zijn werk over de prefilatelistische postmerken van België (gebundeld in één boek in 1982)

Doch zijn boek uit 1946, ‘La Poste aux Lettres et les Marques Postales en Belgique de 1648 à 1849’ 182p. en 4 kaarten, is minder verspreid en gekend, maar uiterst waardevol voor de marcofilisten.

Inhoudstafel:

1. Les marques de départ, de port payé et de déboursé
 2. Les lettres chargées et les lettres recommandées
 3. Les rebuts
 4. Les correspondances par estafettes
 5. Les cachets d’arrivée
 6. Les marques d’entrée
 7. Les marques de sortie et de transit
 8. Les marques de franchise
 9. Les marques postales des armées en campagne
 10. Les marques diverses
- Bijlagen met ordonnantiën, decreten, tarieven, conventies, enz.

Mark zal scans van het volledige boek op de website van de ABA plaatsen.

